ISSN 1800-8291

GŁOS POLONII

NR 12/2014

CZASOPISMO ŚRODOWISKA POLONIJNEGO W CZARNOGÓRZE

15 LAT 1999 | 2014 POLSKA w NATO

25 LAT WOLNOŚCI

10 lat Polski w Unii Europejskiej 2004–2014

Drodzy Czytelnicy!

To już 12 numer naszego czasopisma „Głos Polonii”, który wydajemy w szczególnym dla Polaków roku, ponieważ związany jest on z obchodami wielkich wydarzeń rocznicowych, a są to: 25-lecie Transformacji, 15-lecie członkostwa w NATO i 10-lecie wejścia Polski do Unii Europejskiej.

Wszystkie te wydarzenia miały wpływ na nasze życie w kraju i na obczyźnie. W kwietniu tego roku miało także miejsce szczególne wydarzenie dla Polaków. Papież-Polak, Jan Paweł II, który miał ogromne zasługi w powyżej pominianych wydarzeniach, został ogłoszony świętym. Na stronach naszego czasopisma informujemy Was o obchodach Dnia Polonii i Polaków za Granicą. Z tej okazji delegacja Senatu RP na czele z Panem Marszałkiem Bogdanem Borusewiczem przebywała w Belgradzie.

Piszemy również o bieżącej działalności Stowarzyszenia, o naszych spotkaniach z różnych okazji, a szczególnie z okazji świąt.

Informuję wszystkich czytelników czasopisma środowiska polonijnego „Głos Polonii” , że począwszy od tego numeru, będzie się ono ukazywało w formie elektronicznej, na stronie internetowej Stowarzyszenia. Zachęcam wszystkich do lektury i jednocześnie zapraszam do dalszej współpracy, aby nasze czasopismo było bardziej interesujące i urozmaicone, bo przecież jest ono o nas i dla nas.

Teresa Medojević

LATO, LATO, LATO . . .

Lato dobiega końca i z tej okazji przesyłamy Wam jeszcze wiązankę szczerych pozdrowień – szybkich jak wiatr, sypkich jak piach, gorących jak słońce wraz z falą świeżego letniego powietrza. Niech dni błogiego, kończącego się wakacyjnego wypoczynku upływają Wam w zawrotnym tempie, niech zostanie po nim wspaniałe wspomnienie, które będzie Wam towarzyszyło przez cały następny rok.

Redaktor

W numerze:

- Nagroda Centrum „TISA” dla Ambasady RP w Czarnogórze
- Wizyta na lekcji IV Kursu języka polskiego pani Ambasador RP i pani Konsul RP
- Wielkanocne spotkanie w Muo
- Dzień Dziecka w Risnie pod znakiem archeologii
- Jan Karski patronem roku 2014

Ambasada RP w Czarnogórze uhonorowana nagrodą Centrum dla dzieci niepełnosprawnych „Tisa” w Bijelom Polju

Z okazji obchodów 10-lecia działalności Centrum „Tisa” dla dzieci niepełnosprawnych w Bijelom Polju dyrektor tej instytucji pani Saida Čikić, wręczyła nagrody za zasługi i współpracę zasłużonym osobom i instytucjom.

Ambasada RP została uhonorowana plakietą za wybitne zasługi i współpracę z Centrum”Tisa”. Nagrodę tą odebrała Konsul RP w Czarnogórze pani Agnieszka Klasa z rąk dyrektora Centrum „Tisa” w Bijelom Polju.

Ambasada RP w ramach realizacji projektu ze środków pomocy rozwojowej Ministerstwa Spraw Zagranicznych zakupiła w 2012 roku dla Centrum "TISA" sprzęt logopedyczny oraz urządzenie wielofunkcyjne Kinetic F3 przeznaczone do rehabilitacji głównych grup mięśni.

W obchodach 10-lecia „Tisy” udział wzięły i członkinie Stowarzyszenia Polaków w Czarnogórze - Prezes, pani Wanda J. Vujisić i redaktor czasopisma polonijnego „Głos Polonii”, pani Teresa Medojević.

Łańcuch historycznych zdarzeń w 25 lat po 1989 roku.

Drodzy Rodacy,
Po 25 latach trudnych przemian w naszej Ojczyźnie, chciałbym symbolicznie ogłosić: w Polsce zakończyła się transformacja ustrojowa! Dziś możemy śmiało powiedzieć, że żyjemy w Polsce demokratycznej i w systemie okrzepłej gospodarki wolnorynkowej, w państwie zbudowanym na solidnych fundamentach międzynarodowej współpracy, w kraju wysokich aspiracji i pełnym nadziei na dalszy rozwój. Dokonaliśmy nieprawdopodobnego skoku cywilizacyjnego. Jesteśmy już w zupełnie innym miejscu, w nowej epoce, a przed nami kolejne wyzwania.
Warto z tej perspektywy przypomnieć początki tej drogi w demokracji. Zaczęło się w Polsce, ale nasze zwycięstwo w roku 1989 nie było przecież pełne. Nie zapominajmy, że struktur komunistycznych nie udało się od razu rozebrać. Sejm wybrany w wyborach 4 czerwca był „kontraktowy", w pierwszym rządzie znaleźli się komunistyczni generałowie, a państwo funkcjonowało jeszcze w wielu płaszczyznach w logice poprzedniego systemu. Wielu, zapominając o realiach tamtego czasu, zarzuca nam dziś, że mieliśmy szansę rozliczyć i definitywnie zamknąć poprzednią epokę już w roku 1989. Z pełnym przekonaniem twierdzę, że tylko działanie etapowe mogło nas doprowadzić do pełni wolności i demokracji. I doprowadziło.
Niewdzięczny i trudny kompromis wynikający z porozumień Okrągłego Stołu stanowił konieczny przyczynek, ale będący tylko ogniwem w łańcuchu zdarzeń, doprowadzając do częściowo wolnych wyborów. Uchyliliśmy drzwi do wolności, za którą musieliśmy już brać odpowiedzialność. Nic jednak w 1989 roku nie było przesądzone. Widziałem zmęczenie i niepewność ludzi w związku z wprowadzanymi reformami rządu Tadeusza Mazowieckiego, który dzielnie i z determinacją zmieniał Polskę na lepsze. Niezadowolenie społeczne komuniści mogli z łatwością wykorzystać i zawrócić Polskę z drogi przemian. Potrzeba było wiele odwagi i rozwagi. Dlatego dziś należą się podziękowania Polakom za to, że wytrwali, że nie ulegli populizmowi i demagogii. Często ich trudne decyzje miały konsekwencje polityczne, jednak wiem, że historia i kolejne pokolenia oddadzą należną sprawiedliwość. Ja również dałem z siebie wszystko, aby odzyskanej niepodległości nie stracić i przypieczętować ją pełną demokratyczną legitymacją. Stało się to w 1990 roku, kiedy z woli Narodu-Suwerena, w wyniku pierwszych w pełni demokratycznych wyborów III RP, zostałem Prezydentem wolnej Polski. Nasze doświadczenia Grudnia 1970 roku, Sierpnia 1980 i Czerwca 1989 należy więc wiedzieć jako ciąg zdarzeń, jako kolejne ogniwa łańcucha wolności.
Dziś Polska wygląda zupełnie inaczej. Myślę, że możemy powiedzieć, iż reformy się udały, sytuacja polityczna jest stabilna, władze Rzeczypospolitej mają demokratyczny mandat, system wyborów działa bez zakłóceń, funkcjonują niezawisłe sądy i wolne media. Nasz głos jest słyszany i szanowany nie tylko w Europie, ale i na świecie. Polska jest członkiem Paktu Północnoatlantyckiego i Unii Europejskiej. Jako były prezydent jestem dumny z tego, czego dokonaliśmy, choć nie możemy zapominać o wielu obszarach życia społecznego, wymagających poprawy i kolejnych zmian. Wiele jest do zrobienia, ale to my sami decydujemy o własnym losie. To nasze wielkie zwycięstwo!
Nowa epoka stawia przed nami nowe wyzwania. My, którzy zburzyliśmy komunizm, uruchamiając domino przemian w Europie, powinniśmy być przykładem i inspiracją dla całego świata, jak bez przemocy i w sposób demokratyczny zmieniać nawet najtrudniejszą rzeczywistość. Dziś musimy zadawać pytania, jaki ma być budowany świat w tej nowej epoce, jak ma wyglądać demokracja i globalizacja. Od dawna apeluję o opracowanie swoistego dekalogu uniwersalnych wartości, które stanowiłyby trwały punkt odniesienia dla tej nowej Europy i świata. Musimy zdefiniować i przyjąć wspólne naczelne prawa, które pozwolą współistnieć narodom i religiom w poszanowaniu różnic i w przyjaznym współdziałaniu.
Choć sam już czynnym politykiem nie jestem, to na drodze dyskusji o współczesnych wyzwaniach i szukania rozwiązań zawsze można mnie spotkać. Wspominając zaś 4 czerwca 1989 roku, twórzmy lepszy świat dla naszych dzieci i wnuków, by naszego zwycięstwa nie zmarnować. Cieszmy się sukcesem polskiej transformacji i budujmy na położonych w ciągu 25 lat mocnych fundamentach coraz piękniejszy dom. Wyrwaliśmy się z niewoli, zbudowaliśmy demokrację, teraz zadbajmy o to, by nasz kraj był jeszcze silniejszy w bezpiecznej i dostatniej wspólnocie międzynarodowej Unii Europejskiej i rozumiejącego pojęcie solidarności świata.

Lech Wałęsa

Historyczny i wyjątkowy dzień dla Polaków

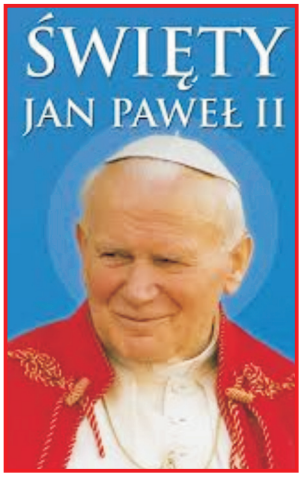

W dniu 27 kwietnia spełniły się marzenia milionów katolików, Jan Paweł II – Papież Polak, został ogłoszony świętym. To był szczególny dzień dla wszystkich Polaków i dla Kościoła Katolickiego na całym świecie. To był także historyczny dzień dla Polski, która zawdzięcza Janowi Pawłowi II bardzo wiele w procesie odzyskania przez nasz kraj niepodległości. Dla nas Polaków i dla miliardów ludzi na całym świecie, był nie tylko głową Kościoła, ale przede wszystkim wzorem postawy moralnej i życiowym drogowskazem.
Dzięki Papieżowi, jego nauczaniu i niezłomnej postawie, w Polsce i w całej Europie zaszły historyczne zmiany, które trwale zmieniły na lepsze życie setek milionów Europejczyków. W tym wyjątkowym dniu złożyliśmy hołd Janowi Pawłowi II, podziękowaliśmy za jego duchowe przewodnictwo, mądrość i moralny autorytet, dzięki któremu współczesna Polska jest wolna, demokratyczna i suwerenna.

__Jan Paweł II__ właśc. __Karol Józef Wojtyła__ (ur. 18 maja 1920 w Wadowicach, zm. 2 kwietnia 2005 w Watykanie) – polski biskup rzymskokatolicki, biskup pomocniczy krakowski, a następnie arcybiskup metropolita krakowski, kardynał, zastępca przewodniczącego Konferencji Episkopatu Polski(1969-1978), 264. papież i 6. Suweren Państwa Miasto Watykan (16 października 1978 – 2 kwietnia 2005), kawaler Orderu Orła Białego, święty Kościoła katolickiego.

Ciekawostki z życia i pontyfikatu Jana Pawła II.

- *Jan Paweł II był pierwszym od 1522 r. Papieżem nie Włochem i pierwszym w dziejach Słowianinem wybranym na głowę Kościoła.*
- *Jedną z pierwszych decyzji Papieża po wyborze w 1978 r. była rezygnacja z papieskiej lektyki, w jakiej do tej pory noszono papieży.*
- *Jan Paweł II był pierwszym Papieżem czytającym bez okularów i noszącym zegarek na rękę.*
- *Karol Wojtyła był również pierwszym Papieżem jeżdżącym na nartach, uprawiającym wspinaczkę górską, pływającym kajakiem.*
- *Był również największym podróżnikiem wszechczasów spośród wszystkich papieży, za czasów swojejo pontyfikatu, który trwał 25 lat i 7 miesięcy, odwiedził 132 kraje świata i przemierzył podczas wszystkich swoich podróży zagranicznych 1 650 900 km.*
- *Papież znał biegle 8 języków, oprócz języka ojczystego biegle posługiwał się w mowie i piśmie: angielskim, niemieckim, francuskim, hiszpańskim, włoskim, łacińskim oraz rosyjskim.*
- *Był pierwszym w historii Papieżem, który wziął udział w koncercie rockowym w Bolonii.*

---

12 października br.obchodziliśmy kolejny „Dzień Papieski" zorganizowany w hołdzie Janowi Pawłowi II. Rada Prezesów EUWP na czele z jej Prezydentem, Heleną Miziniak, podjęła decyzję o ufundowaniu „żywego pomnika", wspierając w ten sposób inicjatywę stypendialną dla zdolnej, ubogiej młodzieży polskiej.
Nasze Stowarzyszenie jest od 5-ciu lat członkiem organizacji EUWP i także postanowiło zadeklarować swój udział w programie stypendialnym Fundacji „Dzieło Nowego Tysiąclecia", którą założył papież.

W tym dniu ks. Dariusz Nowak odprawił Mszę św. w kościele Najświętszego Serca Jezusowego na Koniku dla członków naszego Stowarzyszenia, a środki zebrane na ten cel będą przekazane Przewodniczącemu Zarządu Fundacji ks. Janowi Drob – 10 listopada w czasie Konferencji „Polonia dla Polski w demokratycznym 25-leciu", która odbędzie się w Senacie RP.

Opracowała: Teresa Medojević

Poezja Juliana Tuwima dedykowana paniom z okazji Dnia Kobiet w Ambasadzie RP w Czarnogórze

Tegoroczny Dzień Kobiet obchodziłyśmy w niezwykły sposób. Ambasada RP w Czarnogórze zorganizowała wieczór poezji Juliana Tuwima, który był patronem 2013 roku w Polsce.
Z tej okazji Ambasada RP wydała tomik jego wierszy miłosnych w tłumaczeniu na język czarnogórski. Tomik ten otrzymały wszystkie panie ze Stowarzyszenia oraz pozostali goście zaproszeni na wieczór poezji Tuwima. O poecie i jego twórczości opowiadali Veselin Rakčević, Ivona Vujisić i Slobodan Milić - tłumacz wierszy na język czarnogórski.

Utwory z tomiku „Wiersze miłosne”recytowali: w języku polskim, Ambasador pani Grażyna Sikorska , a w języku czarnogórskim panowie Blagoje Vujisić i Veselin Rakčević.
Honorowym gościem na przyjęciu była JE Ambasadorka Ukrainy w Czarnogórze pani Oksana Sljusarenko, której pani Ambasador zadedykowała jeden z wierszy, na znak polskiej solidarności z Ukrainą.

Wieczór uprzyjemnił swoją muzyką na gitarze klasycznej, Stefan Kostić, uczeń III klasy Szkoły muzycznej „Vasa Pavić" w Podgoricy.

Jak zwykle, panie ze Stowarzyszenia Polaków Zamieszkałych w Czarnogórze przygotowały świetne wypieki, które wraz z lampką wina bardzo wszystkim smakowały.

T. Medojević
Foto: T. Medojević

OBCHODY ŚWIATOWEGO DNIA POEZJI W BIJELOM POLJU

W Bijelom Polju, w dniu 21 marca br. obchodzono „Światowy dzień poezji" zorganizowany przez Średnią szkołę. Obchody odbyły się w plenerze, w centrum miasta. Program składał się z dwóch części. Pierwsza część dotyczyła recytacji poezji w języku czarnogórskim, a druga poświęcona była poezji recytowanej w językach obcych: polskim, francuskim, ruskim, macedońskim i włoskim.

Przy dźwiękach fletu publiczność wysłuchała recytacji wierszy w wykonaniu uczniów szkół podstawowych i średnich z Bijelo Polja oraz ich nauczycieli. Swoją poezję przedstawili także i bijelopolscy poeci.

Oczywiście na tej manifestacji, nie zabrakło także i uczniów IV Kursu języka polskiego, którzy przedstawili się recytacjami znanych polskich poetów. Sara, Vladan i Anđelko recytowali wiersze Jana Brzechwy („Michałek"), Juliana Tuwima („Okulary") i Czesława Miłosza („Nadzieja"), a których przygotowały nauczycielki, Wanda i Teresa. Publiczność nagrodziła ich wielkimi brawami.

Wanda J. Vujisić
Foto: T. Medojević

Komisja wyborcza w Podgoricy
Foto: Teresa Medojević

Postanowieniem Prezydenta RP dzień 25 maja 2014 roku został ustalony jako termin Wyborów do Parlamentu Europejskiego w Polsce. Głosowanie w wyborach odbywało się także poza granicami kraju w Czarnogórze, w Ambasadzie RP. Obwodowa Komisja Wyborcza nr 31, gdzie mogli głosować Polacy znajdujący się tego dnia w Czarnogórze, była otwarta od godziny 7 do 21. Wybory w Podgoricy nadzorowała pięcioosobowa komisja i przebiegły one bez problemów i w spokojnej atmosferze.

T. M.

„Nic nie jest tak szlachetne, mocne, przydatne w życiu jak więź z rodzinną ziemią. Kto tę więź posiadł, zaopatrzył się na całe życie"?
F. Dostojewski

Obchody Jubileuszu Stowarzyszenia Polaków zamieszkałych w Czarnogórze

W dniu 7 grudnia 2013 r. w hotelu „Ramada" w Podgoricy Polonusy wzięli udział w obchodach Jubileuszu 10-lecia swojego Stowarzyszenia.

Tego pamiętnego 8 listopada 2003 r. w miejscowości Sutomore ówczesny pan konsul RP dla Serbii i Czarnogóry, Józef Kamiński, zainicjował wraz z obecną panią prezes, spotkanie Polonusów i był obecny przy powstaniu organizacji polonijnej, którą nazwaliśmy Stowarzyszenie Polaków Zamieszkałych w Czarnogórze. Ten dzień był bardzo ważnym i doniosłym wydarzeniem w Czarnogórze dla mieszkających tutaj Polaków.

Naszą uroczystość jubileuszową zaszczyciła swoją osobą JE pani Grażyna Sikorska, pierwszy ambasador RP w Czarnogórze i pani Agnieszka Klasa, konsul RP w Czarnogórze, a także honorowi goście i przyjaciele naszego Stowarzyszenia z miasta Bijelo Polje oraz Polonusy, którzy bardzo licznie wraz ze swoimi rodzinami przybyli na obchody 10-lecia organizacji. Wszystkich serdecznie powitała prezes Stowarzyszenia, pani Wanda J. Vujisić.

W swoim wystąpieniu, pani prezes zaznaczyła, że Jubileusz 10- lecia powstania Stowarzyszenia to okazja do podsumowania, dość bogatej działalności, na którą składają się nasze osiągnięcia, osiągnięcia naszych dzieci i wnuków, wspólnie spędzone chwile na obczyźnie, pielęgnowanie naszej tożsamości narodowej, naszych tradycji, języka polskiego, kultury... i dodała: „ ... dobrze pamiętamy pierwsze nasze spotkanie, od którego minęło już 10 lat, a my i dalej jesteśmy razem, bogatsi o nowe doświadczenia i pomysły do pracy".
Dziesięcioletnia działalnoś Stowarzyszenia została przedstawiona w skróconej formie prezentacji wydarzeń polonijnych.

Następnie głos zabrała JE pani Grażyna Sikorska, Ambasador RP, która podziękowała wszystkim Polonusom za dotychczasową pracę na rzecz krzewienia polskości na obczyźnie, za nasz zapał, za wspaniałą współpracę z Ambasadą RP w Czarnogórze... Pani Ambasador nie kryła w swoim wystąpieniu wzruszenia, radości i podziwu, że udało się nam dokonać czegoś, o czym marzyliśmy wszyscy - o naszym zintegrowaniu się w Czarnogórze. Następnie Pani ambasador przeczytała list gratulacyjny, który w imieniu Ministra Spraw Zagranicznych, Radosława Sikorskiego, przesłała pani Barbara Tuge-Erecińska.

Potem Pani ambasador wręczyła Jovanie Bošković, zwyciężczyni konkursu na najlepszą fotografię z pobytu na koloniach letnich w Polsce, wspaniały upominek.

Na zakończenie I-szej części naszego programu pani prezes wręczyła okolicznościowe dyplomy Pani ambasador i Pani konsul, aby w ten sposób podziękować im za dotychczasową współpracę, zaangażowanie i wkład pracy na rzecz naszego Stowarzyszenia. Dzięki dotychczasowej, wspaniałej współpracy z Ambasadą RP, nasze Stowarzyszenie może prężnie działać, realizować

swoje plany i kultywować swoją tożsamość narodową poza granicami ojczystego kraju- powiedziała pani prezes i dodała, że pani Konsul Agnieszka Klasa, mimo krótkiego okresu sprawowania swojej misji dyplomatycznej w Czarnogórze nawiązała z nami wspaniałą współpracę i pomogła w realizacji kilku przedsięwzięć.

Okolicznościowe podziękowania, pani Wanda wręczyła także i zasłużonym członkom Stowarzyszenia. W imieniu nagrodzonych członków Stowarzyszenia podziękowała pani Halina Kadović.

W dalszej części uroczystości pani Teresa Medojević, redaktor „Głosu Polonia", przedstawiła specjalny jego numer (Nr 11/2013), poświęcony w całości działalności Stowarzyszenia w okresie od 2003-2013 roku, który przygotowała pani prezes, Wanda J. Vujisić. Głos zabrał także pan mgr Trivo Zolak, autor przewodnika po Czarnogórze w jęz. polskim, który w 2004 r. był naszym gościem i uczestniczył w II - gim spotkaniu Stowarzyszenia w Barze.

Z okazji naszego Jubileuszu na adres naszego Stowarzyszenia wpłynęły gratulacje i życzenia, które przeczytały pani Joanna i pani Katarzyna.

Listy gratulacyjne otrzymaliśmy od:

- **Ambasadora RP dr Macieja Szymańskiego, były Ambasador w Serbii i Czarnogórze (obecnie Ambasador RP w Chorwacji);**
- **Dyrektora Gabinetu Marszałka Senatu, Artura Kozłowskiego w imieniu Marszałka Senatu RP, Bogdana Borusewicza;**
- **Pani Senator RP Barbary Borys-Damięckiej, wiceprzewodniczącej Senackiej Komisji Emigracji i Łączności z Polakami za Granicą;**
- **Pani Prezydent EUWP, Heleny Miziniak;**
- **Pani Poseł RP, Joanny Fabisiak, wiceprzewodniczącej Komisji Emigracji i Łączności z Polakami za Granicą;**
- **Stowarzyszenia „Kopernik" z Zagrzebia (od pani prezes Jolanty Sychowskiej-Kavedžija);**
- **Pani Joanny Maciejewskiej – Pavković, honorowego członka naszego Stowarzyszenia z Serbii i długoletniego redaktora biuletynu Słowo YU Polonii**
- **Pani Małgorzaty Srdić, prezesa Stowarzyszenia Przyjaźni Serbsko-Polskiej z Belgradu;**
- **Pani Doroty Maciejuk z Biblioteki Narodowej w Warszawie, gdzie są zarejestrowane nasze czasopisma oraz od**
- **Harcerskiego Zespołu Pieśni i Tańca „Grześ" z Puław.**

W drugiej części naszego programu przedstawiliśmy krótki program artystyczny w wykonaniu uczniów ze szkoły muzycznej z Bijelog Polja, uczniów IV kursu jęz. polskiego oraz recytacje wierszy J. Tuwima i A. Fredry w wykonaniu wnuków naszych Polonusów. Na zakończenie programu mieliśmy okazję usłyszeć recytację wiersza „Ojczyzna" w wykonaniu samej autorki, Marzeny Peričić, z jej tomiku poezji „Okno mojego serca". Uroczystość zakończono uroczystym obiadem w restauracji hotelu „Ramada".

PODZIĘKOWANIA

Za pomoc w organizacji i sfinansowaniu naszej uroczystości serdecznie dziękujemy:

1. **Ambasadzie RP, które kieruję pod adresem JE Pani Ambasador RP Grażyny Sikorskiej;**
2. **Stowarzyszeniu „Wspólnota Polska" z Warszawy- panu prezesowi Longinowi Komołowskiemu;**
3. **Zakładom Mięsnym „Franca" z Bijelog Polja, panu Hilmu Franca oraz**
4. **Sadu i Marzenie Peričić**

Za przygotowanie programu artystycznego:

1. Uczniom szkoły muzycznej z Bijelog Polja:
   Miladinović Filipu - gitara
   Karličić Milicy - flet
   Višnjić Eminie - skrzypce

2. Uczniom IV kursu języka polskiego z Bijelog Polja:
   Sarze Đerković i Mili Bošković za wykonanie piosenki „Krajka"

3. Recytatorom wierszy Juliana Tuwima:
   Ani Vujisić za recytację wiersza „Kotek"
   Bartkowi Śladowskiemu za recytację wiersza „ Spóźniony słowik"
   Nevenie Kadović za recytację wiersza „Bambo"
   Andriji Duborija za recytację wiersza „Okulary"

4. Recytatorom wierszy Aleksandra Fredry :
   Anđeli Međedović za recytację wiersza „ Paweł i Gaweł" i Nebojši Međedoviću za recytację wiersza "Bajka o osiołku"

Członkom Komitetu organizacyjnego obchodów 10-lecia Stowarzyszenia:

1. **Joannie Perović**
2. **Marzenie Peričić**
3. **Teresie Medojević**
4. **Katarzynie Nenezić**
5. **Jolancie Dojić**
6. **Joannie Perović**
7. **Iwonie Vujisić**
8. **Irenie Šućur**
9. **Monice Međedović**

Podziękowania należą się również i naszym gościom, którzy swoim zaangażowaniem w pracę naszego Stowarzyszenia sprawili, że czuliśmy się jak „swoi między swoimi". A to są:

1. **prof. Biljana Obradović**
2. **prof. Mila Korać**
3. **dyr. Jasmila Hot**
4. **dr Dušan Bugarin**
5. **mgr Blagoje Vujisić**

oraz czarnogórskim studentom – Marii i Vasilji Obradović, które wyraziły chęć pomocy przy organizacji naszego Jubileuszu.

Opracowała,
Wanda J. Vujisić

Refleksje z jubileuszowej uroczystości

Działalność naszego Stowarzyszenia, patrząc z perspektywy dziesięciu lat, jest dość bogata i mamy czym się pochwalić, chociaż nie staramy się porównywać do innych Polonii w Europie, Ameryce czy w Australii. Nie znaczy to jednak, że jeśli liczebnie i terytorialnie im nie dorównujemy, to w należyty sposób nie staramy się pielęgnować naszej tożsamości narodowej na obczyźnie, tego co nasze, polskie.

Dopiero będęc na obczyźnie zdajemy sobie sprawę z tego, że czasami jest bardzo ciężko odnaleźć się w innym kraju o innej kulturze i obyczajach, a jednocześnie utrzymać i pielęgnować „swoje". Zależy to od wielu czynników, które składają się na to, aby i na obczyźnie mieć kawałek Polski i nie zapomnieć skąd jesteśmy i gdzie są nasze korzenie. A tam gdzie nasze korzenie, niezależnie od wieku, błądzą i nasze serca. I tylko w ten sposób możemy być w ścisłym emocjonalnym związku z naszą Ojczyzną.

Musimy także pamiętać o przekazywaniu młodemu pokoleniu informacji, dotyczących ich pochodzenia, aby wiedzieli skąd są ich rodzice i dziadkowie i że w ich żyłach także płynie polska krew. Poprzez różne formy pielęgnowania polskości na obczyźnie musimy im uświadamiać, że na nich będzie dalej spoczywać odpowiedzialność i obowiązek przekazywania tego co polskie, na dalsze pokolenia Polaków, zamieszkałych w Czarnogórze.

Dziś po tych dziesięciu latach możemy tylko wspominać, bo praktycznie „pofrunęliśmy ku niebu", odważnie pokonując trudności, które napotykaliśmy na swojej drodze w tym pionierskim rejsie po Czarnogórze, zabierając po drodze wszystkich napotkanych Rodaków i ich rodziny, obojętni sceptycyzmowi z poczuciem wspólnych, narodowych korzeni. Bo przecież, Polonia w Czarnogórze nie jest emigracją ani polityczną, ani ekonomiczną. Przyjęto ją określać mianem „ emigracji serc" i tak jest do dziś, chociaż i to się powoli zmienia, gdyż Czarnogóra staje się atrakcją dla naszych Rodaków.

I kiedy przed kilkoma laty pomyślałam o dzisiejszym Jubileuszu, wydawał mi się on dość odległym i myślałam o nim tylko w kategoriach pięknego marzenia. A dziś to marzenie się spełniło, a dzisiejszy dzień jest dniem pełnym satysfakcji dla nas wszystkich, bo przecież dziesięcioletnia działalność naszego Stowarzyszenia to poważny jubileusz, który nie tylko jest powodem do dumy, ale i zobowiązuje do podejmowania nowych wyzwań w dalszej naszej pracy, na rzecz krzewienia polskości na obczyźnie. To sukces nas wszystkich, w który została wpleciona też nić naszego Stowarzyszenia, bo przecież wszystkich nas łączy POLSKA.

I myślę, że Jubilesz to dobra okazja aby powspominać i przypomnieć sobie te piękne chwile, które minęły, ale nie zostały zapomniane.

W. J. Vujisić

Noworoczne spotkanie w Ambasadzie RP

Tegoroczne, świąteczno-noworoczne spotkanie Polonii odbyło sie w Ambasadzie RP w Podgoricy 11 stycznia 2014 roku. W tym roku, tradycyjne już spotkanie , miało jeszcze jeden wzniosły cel, przyłączyliśmy się do akcji „Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy", dzięki loterii przygotowanej przez Ambasadę.
Noworoczne spotkania w Ambasadzie są dla nas Polaków namiastką rodzinnych świąt, które obchodziliśmy w Polsce i okazją do podsumowania minionego roku oraz składania sobie wzajemnie najlepszych życzeń na następny rok.

Jak co roku św. Mikołaj nie zapomniał o naszych najmłodszych. Paczki z prezentami oraz specjalny kącik zabaw, gdzie „gospodarzem" był Bartosz, który świetnie wczuł się w swoją rolę, przyniosły im dużo radości, co było widać na ich buziach. W kąciku nasi milusińscy mogli się bawić, oglądać polskie filmy rysunkowe, malować rysunki, a my dorośli w tym czasie wspominaliśmy i wspominaliśmy ...
Nie zabrakło też tradycionalnego poczęstunku.

Na spotkaniu było bardzo wesoło, nie jestem pewna czy lepiej bawiły się dzieci, czy my, dorośli. Loteria dostarczyła dużo emocji i radości, ze względu na świadomość , że bawiąc się i uczestwując w loterii, pomagamy innym ludziom, którym ta pomoc jest niezbędnie potrzebna.

Tradycja spotkań świątecznych w Ambasadzie, na które czekamy z niecierpliwościa cały rok, ma dla nas Polonii w Czarnogórze, szczególne znaczenie, oby ta tradycja trwała i dalej.

Teresa Medojević
Foto: Ambasada RP w Podgoricy

Z wizytą na IV kursie języka polskiego w Bijelom Polju

W Bijelom Polju w dniu 22 marca 2014 r. Pani Ambasador Grażyna Sikorska oraz Pani Agnieszka Klasa, Konsul RP spotkały się z organizatorami i uczniami IV edycji kursu języka polskiego, który jest zorganizowany przez Stowarzyszenie Polaków Zamieszkałych w Czarnogórze pod patronatem Ambasady RP.

Spotkanie z uczniami kursu odbyło się w Szkole podstawowej im. ”Marko Miljanov”. Pani Ambasador i p. Konsul uczestniczyły w lekcji języka polskiego, którą prowadziły p. Wanada Vujisić i p. Teresa Medojević. Uczniowie kursu pochwalili się swoją wiedzą zdobytą na kursie- recytowali wiersze J. Brzechwy, J. Tuwima, Cz. Miłosza, śpiewali polskie piosenki, recytowali wiersze i cytowali polskie przysłowia.

Był też zorganizowany „quiz” w związku z obchodami 10-lecia członkostwa Polski w Unii Europejskiej. Na pamiątkę wizyty na kursie i udziału w zajęciach lekcyjnych uczniowie podarowali p. Ambasador i p. Konsul własnoręcznie wykonane prace plastyczne.
Pani Ambasador i p. Konsul zwiedziły także salę lekcyjną, w której prowadzone są lekcje jęz. polskiego. Sala wyposażona jest w pomoce naukowe, sprzęt komputerowy i audiowizualny oraz biblioteczkę uczniowską. Sala do nauki języka polskiego została wyposażona przez Stowarzyszenie „Wspólnota Polska”, Fundację „Semper Polonia” oraz przez MSZ ze środków pochodzących z funduszy Departamentu Współpracy z Polonia i Polakami za Granicą. Bibliotekę kursu w edycje książkowe wyposażyła Biblioteka Narodowa - Zakład Gromadzenia i Uzupełniania Zbiorów z Warszawy. Obecnie na stanie biblioteki kursu znajduje się 96 edycji książkowych.
Następnie Pani Ambasador i p. Konsul spotkały się z przedstawicielami Komitetu Rodzicielskiego kursu. Pani Mila Korać w imieniu rodziców podziękowała Ambasadzie RP w Czarnogórze za opiekę nad kursem i podkreśliła, że w przyszłości uczestnicy kursu będą mostem między tymi dwoma państwami, którego celem jest zachowanie i podtrzymywanie więzów.

Na zakończenie wizyty pani Ambasador podziękowała prowadzącym kurs paniom Wandzie Vujisić i Teresie Medojević za ich zaangażowanie w prowadzenie kursu, dzięki któremu dzieci z Bijelo Polja mogą nie tylko uczyć się języka polskiego, ale także poznawać polską kulturę, jej zwyczaje i obyczaje, a przede wszystkim polski język. Należy dodać, że jest to jedyny kurs języka polskiego w Czarnogórze, który do tej pory ukończyło 106 uczniów.

W.J.V.

Treść wystąpienia p. prof. Mili Korać

Ekselencje! I wszyscy goście obecni na dzisiejszym naszym spotkaniu!

Chciałabym Wasze Ekselencje i przybyłych gości serdecznie przywitać w imieniu Komitetu Rodzicielskiego IV kursu języka polskiego i w imieniu rodziców dzieci, które są uczestnikami kursu w Bijelom Polju. Serdecznie dziękujemy, że znaleźliście Państwo czas, aby przyjechać z wizytą do nas i zobaczyć jak pracują nasze entuzjastki Wanda J. Vujisić i Teresa Medojević.
Muszę dodać, że my jako obywatele tego miasta jesteśmy dumni, że właśnie w tym mieście został zorganizowany I kurs języka polskiego. Pamiętamy czasy, kiedy do Czarnogóry bardzo często przyjeżdżali Polacy i zwiedzali nasz kraj.

To, że kurs został zorganizowany właśnie tutaj, to była idea dwóch wspaniałych kobiet, które swoją melancholię za swoim ojczystym krajem ugasiły w ten sposób, że swoją miłość i tęsknotę za ojczyzną przeniosły na nasze dzieci. One swój wolny czas poświęciły dzieciom i budowie mostu przyjaźni pomiędzy dwoma państwami. Jestem pewna i mówię to z wielką odpowiedzialnością, że one dwie są najlepszymi ambasadorkami miłości do dzieci i nie tylko. Ich odpowiedzialność w stosunku do podjętej pracy z dziećmi, to wspaniały rodzaj kształcenia młodego pokolenia.
Szkoła podstawowa „M. Miljanov" dała salę lekcyjną dla kursu, a panie nauczycielki przy pomocy finansowej otrzymanej od Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP, Ambasady RP, Fundacji „Wspólnota Polska, Fundacji „Semper Polonia" z Warszawy postarały się o to, aby salę lekcyjną wyposażyć w nowoczesne środki dydaktyczne i audiwizualne potrzebne do pracy na lekcji, aby w każdą sobotę móc prowadzić lekcje języka polskiego. Już czwarty rok z rzędu one organizują kurs języka polskiego z myślą o uczniach, że może kiedyś w przyszłości, ktoś z nich podejmie studia w Polsce, a to czego nauczyli się na kursie będą mogli wykorzystać w czasie pobytu w Polsce.

Na kursie nie tylko dzieci się uczą, ale także nawiązują przyjaźnie. W ramach kursu organizuje się i wycieczki. Największym wydarzeniem, cały rok oczekiwanym przez uczniów, są kolonie w Polsce.
To trzeba zobaczyć, te ich przygotowania, niecierpliwość, radość na ich twarzach, chęć zobaczenia wspaniałych polskich miast, zapoznanie się z nową kulturą, obyczajami, możliwość porozumienia się w języku polskim w naturalnym środowisku, zobaczenia piękna jednego kraju, który jest nam bardzo bliski.

Taki rodzaj wakacji to prawdziwe bogactwo dla naszych dzieci. Wiemy, że sytuacja materialna nie zawsze umożliwia organizację takich wakacji dla uczniów kursu, ale w miarę możliwości trzeba to organizować.
W ten sposób dzieci uczą się dyscypliny, tolerancji, rozwija się między nimi rywalizacja, współzawodnictwo, miłość do drugiego kraju, szanowanie innych obyczajów. Nie można opisać także wrażeń i impresji po powrocie. O tym mówią fotografie - mnóstwo fotografii, bo Polska ma co pokazać i czym się pochwalić.
Byłam angażowana jako wychowawca grupy dwa razy na koloniach w Polsce. I myślę, że ten rodzaj spędzania wakacji, to wspaniała możliwość, aby dzieci nie tylko wypoczęły ale również jest to dla nich prawdziwa szkoła życia. Niektórzy po raz pierwszy sami wybierają się w taką podróż. Spotkania z polską młodzieżą dają im możliwość, wymiany doświadczeń, porównania nauki w szkołach, sposobu kształcenia.

Jeszcze raz dziękujemy Ambasadzie Polskiej, a podziękowania składamy na ręce p. Ambasador i p. Konsul za dotacje, za rozumienie, za potrzebę i poparcie organizowania takich kursów.

Serdecznie dziękujemy!

prof. Mila Korać, członek Komitetu Rodzicielskiego kursu

(tłumaczenie z jęz. czarnogórskiego – W.J.Vujisić)

Spotkanie wielkanocne w Muo

W słoneczne sobotnie przedpołudnie 12 kwietnia Ambasador RP w Czarnogórze pani Grażyna Sikorska wraz z Konsul RP p. Agnieszką Klasa spotkały się w Muo z przedstawicielami polskiej diaspory.
Uroczym gospodarzem spotkania był ksiądz Dariusz Nowak, Salwatorianin pełniący swoją misję w kościele Najświętszej Maryi Panny Wspomożycielki Wiernych i błogosławionego Gracjana, pochodzącego z miejscowości Muo, przepięknie położonej w Zatoce Kotorskiej. Po wysłuchaniu ciekawej opowieści o życiu Gracjana i mszy świętej odprawionej przez księdza Dariusza i księdza Marka, Salwatorianina z Albanii, poświęcone zostały polskie, tradycyjne koszyczki wielkanocne. Po święceniu wszyscy udali się na polonijne pogawędki przy słodkich wypiekach pań ze Stowarzyszenia Polaków Zamieszkałych w Czarnogórze. Cieszymy się bardzo, że w spotkaniu z okazji świąt Wielkiej Nocy uczestniczyli zarówno przedstawiciele Poloni zamieszkałej od dawna w Czarnogórze wraz z rodzinami, jak i eksperci czasowo pracujący i studiujący w Podgoricy.

Bardzo dziękujemy za pomoc w zorganizowaniu spotkania Pani Wandzie J.Vujisic - Prezesowi Stowarzyszenia, księdzu Dariuszowi Nowakowi oraz Paniom ze Stowarzyszenia, które przygotowały znakomite polskie ciasta, a wszystkim uczestnikom spotkania za wspaniałą atmosferę.

(ze str. intern. Ambasady RP w Czarnogórze)

Dzień Konstytucji 3 Maja i obchody wielkich rocznic, 25-lecia Transformacji, 15-lecia członkostwa Polski w NATO i 10-lecia członkostwa w UE.

W tym roku Ambasada RP w Czarnogórze połączyła obchody Dnia Konstytucji 3 Maja z obchodami tegorocznych jubileuszy.Uroczystości odbyły się w dwóch miastach: 5 maja w Bijelom Polju, a główna uroczystość miała miejsce w Podgoricy 6 maja 2014 roku.

Relacja z obchodów uroczystości w Bijelom Polju

Obchody w Bijelom Polju organizowała Ambasada RP w Podgoricy wspólnie ze Stowarzyszeniem Polaków Zamieszkałych w Czarnogórze.

W domu kultury „Vojislav Bulatović - Strunjo ” odbyła się uroczysta akademia z udziałem mieszkańców Bijelo Polja. Uroczystość otworzyła JE Pani Grażyna Sikorska, Ambasador RP w Czarnogórze. W swoim przemówieniu nawiązała do dramatycznych losów Polaków w ostatnim 200-leciu i sukcesie demokratycznej transformacji po pierwszych, kontraktowych wyborach i uzyskaniu członkostwa w NATO i Unii Europejskiej.

Pani Agnieszka Klasa, Konsul RP udzieliła wywiadu dla radia RTCG, w którym mówiła o dziesięcioletnim doświadczeniu Polski jako równoprawnego członka UE oraz o zasługach Stowarzyszenia Polaków w krzewieniu ojczystego języka, kultury i bogatych tradycji narodu polskiego w Czarnogórze.

Część artystyczną spotkania urozmaiciły tańce zespołu folklorystycznego „Tekstilac” z Bijelog Polja oraz występy polskiego zespołu „Góralski Band” zaproszonego do Czarnogóry przez Ambasadę RP, specjalnie na obchody uroczystości rocznicowych.

Podczas uroczystości wręczone zostały nagrody dla zwycięzców konkursu „Pociąg Europa – 10 lat Polski w UE", ogłoszonego przez Stowarzyszenie Polaków w Czarnogórze dla szkół podstawowych w Bijelom Polju. Na konkurs wpłynęło 84 prace, spośród których wybrano trzy najlepsze, równorzędne. Ich autorami są:

- **Aleksandar Femić**, ucz. IX klasy, Szkoła podstawowa „Bracia Ribar”, Zaton
- **Gredić Ilda**, ucz. IX klasy , Szkoła podstawowa „Vladislav Sl. Ribnikar”, Rasovo
- **Hasković Adela**, ucz. VII klasy , Szkoła podstawowa „Vladislav Sl. Ribnikar”, Rasovo

Dodatkowo pani Konsul przyznała wyróżnienie dla:

- **Isidory Šćekić**, ucz. IV klasy , Szkoła Podstawowa „ Dušan Korać”, Bijelo Polje
- **Aji Mulić**, ucz. III klasy, Szkoła Podstawowa „ Dušan Korać”, Bijelo Polje.

Nauczycielki IV Kursu języka polskiego rozpisały konkurs na maskę pod tytułem „10 lat Polski w Unii Europejskiej”, na który wpłynęło 19 masek. Nagrodę za najlepszą maskę p.t. „Orzeł” z rąk Pani Konsul otrzymał:

- **Andjelko Obradović**, ucz. I klasy, Liceum Ogólnokształcące „Miloje Dobrašinović”, Bijelo Polje. (nagrodzone prace są zamieszczone na ostatniej stronie czasopisma.)

Po części oficjalnej goście byli zaproszeni na lampkę wina do galerii, gdzie mieli okazję obejrzeć wszystkie prace konkursowe oraz wystawę prac polskich archeologów w czarnogórskim mieście Risan.

Relacja z obchodów uroczystości w Podgoricy

JE Pani Grażyna Sikorska, Ambasador RP w Czarnogórze wydała w Podgoricy uroczyste przyjęcie z okazji tegorocznych jubileuszy, które zaszczycili swoją osobą: Minister Spraw Zagranicznych i Integracji Europejskiej Czarnogóry Igor Lukšić, Doradca Premiera Czarnogóry ds. zagranicznych Nebojša Kaluđerović i wielu innych przedstawicieli władz i organizacji pozarządowych oraz korpusu dyplomatycznego i środowiska polonijnego w Czarnogórze. Pani Ambasador powitała serdecznie wszystkich przybyłych na przyjęcie zorganizowane z okazji ww. rocznic i poinformowała, jakie wielkie znaczenie mają one dla Polski i dla Polaków.

Po części oficjalnej spotkania wszyscy goście zostali zaproszeni do degustacji przysmaków przygotowanych przez polskiego kucharza, któremu pomagali czrnogórscy koledzy. Przyjęcie uświetniły występy zespołu góralskiego „Góralski Band", który przybył prosto z Zakopanego.

Artykuły związane z obchodami wyżej wspomnianych rocznic ukazały się następnego dnia w prasie czarnogórskiej „Vijesti" i „Dan".

Opracowała: Teresa Medojević
Foto: Ambasada RP

Dzień Polonii i Polaków za Granicą
(Belgrad, 9-10 maja 2014 r.)

Tegoroczny Dzień Polonii i Polaków za Granicą został zorganizowany w dniach 9-10 maja br. w Belgradzie (Serbia). Gośćmi honorowymi na spotkaniu z Polonią był pan Bogdan Borusewicz, Marszałek Senatu RP wraz z delegacją Senatorów i zaproszonych gości, którzy weszli w skład delegacji.

Spotkanie robocze pana Marszałka i delegacji z Polonią miało miejsce w Ambasadzie RP w Belgradzie. Spotkanie otworzyła pani Hanna Dalewska-Greń, Charge d'Affaires a.i. w Belgradzie, która powitała gości i podziękowała wszystkim za tak liczne przybycie. W spotkaniu udział wzięli przedstawiciele Polonii z Serbii na czele z przewodniczącą panią Małgorzatą Jasińską- Srdić, a także przedstawiciele Polonii z Regionu.

Przedstawicieli Polonii z regionu reprezentowali:

- **Czarnogóra:**
  - Pani Wanda J. Vujisić, prezes Stowarzyszenia Polaków w Czarnogórze, prezes Regionalnego Stowarzyszenia Polonii „Polonika Bałkanika" i Sekretarz Regionalny EUWP ds. Krajów Bałkańskich
  - Pani Teresa Medojević, członek Zarządu Stowarzyszenia i redaktor czasopisma „Głos Polonii"

- **Bośnia i Hercegowina:**
  - Pani Buganik, przedstawiciel Stowarzyszenia „Mak" w Gradiszce w Republice Serbskiej

- **Macedonia:**
  - Pani Maria Bartosiewicz-Atanasowska, z-ca prezesa Polskiego Stowarzyszenia „Klub Polonia", Skopje
  - Pan Jordan Samardżiski, prezes Macedońsko- Polskiego Towarzystwa Kultury „Wardar"

· **Chorwacja:**
- Pani Beata Glińska, prezes Polskiego Towarzystwa Oświatowego. Zagrzeb
- Pani Walentyna Lonczarić, przedstawiciel Polskiej Mniejszości Miasta Zagrzebia
- Pani Adrijana Jurilj-Sauer, prezes Polskiego Towarzystwa Kulturalnego „Wisła", Osijek

Przedstawiciele Polonii z Regionu w swoich wystąpieniach przedstawili działalność swoich organizacji, mówili o swoich problemach i prosili o pomoc w ich rozwiązywaniu. Podziękowali także Senatowi RP za dotychczasową pomoc i opiekę nad ich środowiskami polonijnymi.

W oficjalnej części spotkania wszystkich zaproszonych gości powitał pan Marszałek RP, Bogdan Borusewicz. W swoim wystąpieniu pan Marszałek RP podkreślił wkład Polonii i Polaków za granicą w odzyskanie przez Polskę niepodległości, wierność i przywiązanie do polskości oraz pomoc Polsce w najtrudniejszych momentach, w celu potwierdzenia więzi z Macierzą i jedności wszystkich Polaków, tak mieszkających w kraju, jak i żyjących poza granicami Polski. Zaapelował i gorąco poprosił o dalsze krzewienie polskości na obczyźnie, dbanie o kulturę, język, obyczaje, o promowanie Polski współczesnej w krajach zamieszkania Polonii, Polski- członka UE i członka NATO.
Następnie głos zabrała pani przewodnicząca Parlamentu w Serbii, Maja Gojković, która serdecznie podziękowała Ambasadzie RP w Serbii i Polonii serbskiej za zaproszenie na tradycyjne obchody Dni Polonii i Polaków za Granicą, a także za wspaniałą, latami trwającą, współpracę.

Przedstawicielka Polonii z Czarnogóry, pani Wanda J. Vujisić, w swoim występieniu serdecznie podziękowała za zaproszenie na obchody w imieniu Stowarzyszenia Polaków w Czarnogórze oraz Regionalnego Stowarzyszenia Polonii „Polonika Bałkanika", w skład którego wchodzą: Serbia, Chorwacja, Bośnia i Hercegowina, Grecja i Czarnogóra.
„...Czujemy się zaszczyceni, że możemy dziś z naszymi Rodakami z Regionu uczestniczyć w tak doniosłym wydarzeniu jakim jest dla nas Dzień Polonii i Polaków za Granicą. Wizyta Pana Marszałka, Panów Senatorów, a także obecność nas- przedstawicieli Polonii z Regionu, to dowód naszego silnego związku z Macierzą oraz pamięci Macierzy o nas – z czego jesteśmy dumni. Dziękujemy za trud wkładany w opiekę nad Polonią nie tylko tą, której przedstawicieli dziś tu widzimy ale za opiekę nad Polonią rozproszoną po całym świecie, bo wg. danych statystycznych jest nas 20 ml." – powiedziała pani Wanda.
Ona także podziękowała, za dotychczasową wspaniałą współpracę, JE pani Grażynie Sikorskiej, Ambasadorowi RP w Czarnogórze, która na miejscu, w kraju zamieszkania Polonii czarnogórskiej, najbardziej rozumie jej potrzeby, problemy, wykazuje dużo zrozumienia dla tych potrzeb i podejmuje różne inicjatywy, aby nam pomóc.

W dalszej części uroczystości Pan Marszałek RP wręczył pamiątkową tablicę Polonii serbskiej z okazji Dnia Polonii i Polaków za Granicą, medal KEN, odznaki „Zasłużony dla kultury polskiej"i dyplomy uznania przedstawicielom serbskiej Polonii.
Delegacja Stowarzyszenia Polaków zamieszkałych w Czarnogórze na pamiątkę spotkania wręczyła panu Marszałkowi rzeźbę z drzewa oliwkowego, wykonaną przez Marzenę Peričić, Polkę z Baru.
Program artystyczny został przygotowany przez dzieci ze szkółki polonijnej w Belgradzie i w Ostojićevie (dzieci polskie, serbskie, węgierskie i romskie).

Wanda J. Vujisić
Foto: Teresa Medojević

Dzień dziecka

Dnia 14 czerwca 2014 r. Ambasada RP w Podgoricy i Stowarzyszenie Polaków w Czarnogórze z okazji Dnia Dziecka zorganizowali spotkanie w Risan pod znakiem archeologii.

W programie m. in. było:

- **Spotkanie dzieci z kierownikiem Ośrodka Badań nad Antykiem Europy Południowo-Wschodniej UW, prof. dr hab. Piotrem Dyczkiem.**
- **Zwiedzanie miejsc, gdzie prowadzone są wykopaliska przez ekipę polskich archeologów – Rzymskie mozaiki w Risanie.**
- **Quiz dla dzieci.**
- **Wręczenie dyplomów uczniom IV Kursu jęz. polskiego z Bijelog Polja z okazji zakończenia kursu.**
- **Otwarcie wystawy polskich archeologów, którzy dokonali spektakularnego odkrycia, na skalę światową, w Risan.**

Wszyscy uczniowie IV kursu jęz. polskiego, który był organizowany w r. szk. 2013/2014 w Szkole podstawowej im. „M.Miljanova" w Bijelom Polju, pomyślnie ukończyli kurs (26 uczniów). Pani Ambasador RP, Grażyna Sikorska i pani Konsul RP , Agnieszka Klasa „najlepszym z najlepszych" wręczyły nagrody i dyplomy.

Dyplomy wzorowego ucznia otrzymali:

1. **Aleksandar Lazarević**
2. **Pavle Kovačević i**
3. **Vedrana Zlajić**

Dyplom honorowy wzorowego ucznia otrzymał:
Bartosz Śladowski

Dyplomy za wzorową frekwencję otrzymali:

1. **Aleksander Lazarević**
2. **Tilia Lazarević**
3. **Vladan Vukić**
4. **Milica Karličić**
5. **Vedrana Zlajić**
6. **Veličković Miloš**
7. **Andrija Duborija**

Wszystkim dzieciom JE Ambasador RP, Grażyna Sikorska i pan prof.dr hab. Piotr Dyczek wręczyli CERTYFIKATY, którymi potwierdzono ich udział w seminarium naukowym, odwiedzenie stolicy iliryjskiej królowej Teuty i króla Ballaiosa i uzyskanie tytułu miłośnika i znawcy przeszłości. W imieniu wszystkich uczniów IV kursu jęz. polskiego podziękował Aleksander Lazarević.

Dyplomy – Podziękowanie otrzymali i członkowie Komitetu Rodzicielskiego za aktywną działalność społeczną na rzecz IV kursu jęz. polskiego, i to: p. Biljana Obradović, p. Mila Korać, p. Liljana Đurđević, p. Dušan Bugarin i p. Blagoje Vujisić.

Wszystkim nagrodzonym serdecznie gratulujemy!

Następnie obejrzeliśmy wystawę poświęconą pracy polskich archeologów w Risan nad Zatoką Kotorską, którą zorganizowała Ambasada RP w Czarnogórze, a otworzyły ją Panie: Mer Kotoru, Marija Ćatović i JE Grażyna Sikorska, Ambasador RP.

Kilka słów o wystawie

Polscy archeolodzy z Ośrodka Badań nad Antykiem Europy Południowo – Wschodniej Uniwersytetu Warszawskiego rozpoczęli wykopaliska w Risan w 2000 roku. Prezentowana wystawa poświęcona była ich dorobkowi i przedstawiała wiele ciekawych informacji i fotografii ich znalezisk – przedmiotów codziennego użytku, monet oraz biżuterii. Badania polskich archeologów w Risan, pod kierunkiem prof. dr hab. Piotra Dyczka,nie dotyczyły tylko epoki hellenizmu, ale także epok późniejszych – w tym imperium rzymskiego.

Na zdjęciach cennych znalezisk obejrzeliśmy m. in.: złoty pierścień z III wieku p. n. e, garniec z zawartością 4656 brązowych monet, które zmieniły historię oraz wiele innych wspaniałych znalezisk na skalę światową. Dlatego naszych archeologów nazywamy „odkrywcami skarbów". Mieliśmy unikalną okazję osobiście poznać Pana Profesora Piotra Dyczka wraz z całą ekipą badawczą i porozmawiać o ich trudnej, żmudnej, ale niezwykle pasjonującej pracy.

Wanda J. Vujisić

Foto: Ambasada RP w Podgoricy

W dniach 29 – 30 listopada 2013 odbyło się w Wilnie posiedzenie Rady Prezesów Europejskiej Unii Wspólnot Polonijnych.

Na posiedzenie Rady Prezesów EUWP do Wilna przyjechali prezesi organizacji polskich i polonijnych, działających zarówno na wschodzie, jak i zachodzie Europy. Stowarzyszenie Polaków Zamieszkałych w Czarnogórze reprezentowała pani mgr Wanda J. Vujisić, prezes Stowarzyszenia Polaków w Czarnogórze.

Gospodarzem spotkania był - po raz drugi (w 2006 r.) - Związek Polaków na Litwie. Tematem obrad była m.in. współpraca organizacji polskich i polonijnych z MSZ, Rady Konsultacyjne, podsumowanie konferencji "Monitor Emigracji Zarobkowej 2013".

Obrady Rady Prezesów połączono z obchodami XX-lecia działalności Europejskiej Unii Wspólnot Polonijnych, na które zaproszeni zostali przedstawiciele Senatu RP, Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP, Stowarzyszenia "Wspólnota Polska" oraz byli prezesi organizacji należących do EUWP.

Delegaci mieli możliwość uczestniczenia w Dniach Kultury Polskiej, które rozpoczęły się koncertem pt. „Panny wyklęte" w Domu Kultury Polskiej w Wilnie. W Gali z okazji XX-lecia EUWP wystąpił chór Wilenka, zespół kameralny z Wiednia Das Kleine Wien Trio oraz artyści polonijni (z grona EUWP): prezydent EUWP Helena Miziniak z Wielkiej Brytanii, prezes Zjednoczenia Polskiego w Helsingforsie Michał Zieliński z Finlandii oraz sekretarz generalny EUWP Roman Śmigielski z Danii.

Przed dwudziestu laty, na spotkaniu w sierpniu 1993 r. w Ramsau (Austria) stworzono podwaliny przyszłej organizacji.
Konsekwencją postanowień z Ramsau było I Zebranie Europejskich Wspólnot Polonijnych, które odbyło się w Londynie w grudniu 1993 r. i zaowocowało utworzeniem Europejskiej Rady Wspólnoty Polonijnych.
Rada miała charakter konsultatywny i reprezentacyjny, jej celem było promowanie spraw polskich i polonijnych w integrowaniu się z demokratycznym Zachodem, współpraca ze wspólnotami polskimi na całym świecie oraz pomoc organizacjom polskim w państwach postkomunistycznych.

W 1996 przyjęto do ERWP ogólnokrajowe organizacje z państw Europy Wschodniej i Południowej, a w 2000 roku zmieniono nazwę organizacji na: Europejska Unia Wspólnot Polonijnych. Obecnie Europejska Unia Wspólnot Polonijnych zrzesza blisko 40 organizacji polskich i polonijnych z całej Europy.

Wanda J. Vujisić

Foto: z arh. autora

I Środkowoeuropejski Kongres Młodzieży Polonijnej na Słowacji

Na Słowacji w Brezowicy koło miasta Trstena w regionie Orawa, w dniach od 19 - 21 września 2014 roku w organizacji Stowarzyszenia „POLONUS" (Občianske združenie „POLONUS") odbył się I Środkowoeuropejski Kongres Młodzieży Polonijnej.

Udział w spotkaniu wzięły słowackie organizacje i młodzież polonijna zrzeszona w tych organizacjach. Polonię bałkańską na zaproszenie ww. Stowarzyszenia reprezentowały: Wanda J. Vujisić, prezes Stowarzyszenia Polaków w Czarnogórze i Teresa Medojević, redaktor czasopisma środowiska polonijnego w Czarnogórze „Głos Polonii". Tematem wiodącym spotkania była rola młodzieży w utrzymaniu tożsamości narodowej i języka polskiego w warunkach globalizacji. W pierwszym dniu naszego spotkania wysłuchaliśmy wykładu mgr Jacka Cwetlara o Powtaniu Warszawskim z akcentem na jego znaczenie we współczesnej Polsce.

Drugi dzień obrad miał charakter roboczy. Kongres otworzyła prezes Stowarzyszenia „POLONUS" pani Katarzyna Bielik. Wszystkich uczestników spotkania powitał także obecny na spotkaniu konsul RP na Słowacji, pan Grzegorz Nowacki. W swoim wystąpieniu podkreślił znaczenie tożsamości narodowej na obczyźnie oraz rolę języka polskiego w edukacji młodzieży w aspekcie zmian globalizacyjnych na Słowacji i w regionie Europy Środkowej.

Prezentację poświęconą zachowaniu tożsamości języka polskiego przedstawiły członkinie delegacji z Czarnogóry, które podzieliły się swoimi doświadczeniami z prac Polonii czarnogórskiej. Wystąpienie czarnogórskiej organizacji polonijnej spotkało się z dużym zainteresowaniem, a szczególnie nasza prasa polonijna, którą uznano za bardzo ciekawą i wielce profesionalną.

W dalszej części spotkania głos zabrała młodzież polonijna ze Słowacji, która mówiła o znaczeniu języka polskiego i zdobytej wiedzy w szkołach polonijnych i na kursach, co im dość często pomagało przy wyborze pracy. O nauczaniu języka polskiego w polskiej szkole na Słowacji mówiła pani Renata Rosowska z Bielska Białej. Od weterana Polonii na Słowacji, pana Leszka Podleśnego, otrzymałyśmy ostatni numer miesięcznika społeczno-kulturalnego Polaków w Republice Słowackiej „Monitor Polonijny". Kongres zakończono mottem: „Uczmy się języka polskiego".

Opracowały: T. Medojević i W. J. Vujisić

Foto: z archiwum autorek

W Boce ukryte...

W dniach od 3-4 października br. w domu kultury w Bijelom Polju została otwarta wystawa pana Janusza Recława, archeologa, podróżnika i fotografa. Wystawa została zorganizowana przez panią konsul RP w Czarnogórze, Agnieszkę Klasa i Stowarzyszenie Polaków w Czarnogórze. Wystawę otworzyła pani prezes Stowarzyszenia Wanda J. Vujisić wraz z panią konsul RP w Czarnogórze, Agnieszką Klasa wg. projektu „Wystawa polskiego fotografa i warsztaty dla dzieci Polonii i V kursu języka polskiego" w Bijelom Polju.

W swoim wystąpieniu pani prezes serdecznie przywitała zebranych gości i młodzież, którzy z fotografią być może zwiążą swoją przyszłość.Szczególne słowa podziękowania skierowała pod adresem Ambasady RP w Czarnogórze, z którą bardzo dobrze układa się współpraca i realizacja projektów dotyczących promowania Polski w Czarnogórze. W dalszej części swojego wystąpienia dodała, że jest to pierwsza wystawa tego typu zorganizowana w Bijelom Polju, a poświęcona polskiemu fotografowi Januszowi Recławowi, którego to Boka Kotorska urzekła od pierwszego wejrzenia, kiedy to w 2000 roku przyjechał po raz pierwszy do Kotoru starą drogą od strony Cetinja. „Okolica od początku wydawała mi się znajoma. Po latach odnalazłem książkę z dzieciństwa opisującą szczegółowo okolice. Dlatego też od pierwszego dnia czułem się tu jak w domu a teraz czuję, że Boka to moje przeznaczenie." (...)

Następnie głos zabrała pani konsul RP, która w swoim wystąpieniu przedstawiła publiczności sylwetkę znakomitego fotografa, który od 1995 roku jest czynnym uczestnikiem badań archeologicznych w Albanii, Bułgarii, Rosji i Czarnogórze. Jest także autorem fotografii w wielu publikacjach archeologicznych, takich jak np. „Rhizon. Perła Czarnogóry", który został wydany przez UW w Warszawie i Ambasadę RP w Czarnogórze. Od 1996 roku jest z-cą Dyrektora oraz członkiem Rady Naukowej Ośrodka Badań nad Antykiem Europy Południowo-Wschodniej Uniwersytetu Warszawskiego, a także współautorem publikacji specjalistycznych z zakresu archeologii.Następnie głos zabrał pan Abaz Dizdarević, artysta malarz, który powiedział, że pan Janusz poprzez cykl swoich fotografii (19 szt.) przybliżył nam Bokę Kotorską i zwrócił naszą uwagę na rzeczy, których dotychczas może i nie dostrzegaliśmy. Fotografie zaprezentowane na wystawie wykonane zostały w technice HDR i dlatego charakteryzują się one wysokim kontrastem, szeroką paletą kolorów i mnóstwem szczegółów.

Potem głos zabrał i sam autor, który powiedział:(...) „ Zawsze gdziekolwiek się wybierałem starałem się mieć ze sobą aparat, a prace tu prezentowane powstały niejako przy okazji badań archeologicznych prowadzonych przez Ośrodek Badań nad Antykiem Europy Południowo Wschodniej Uniwersytetu Warszawskiego w Risan. Są one wynikiem wielu podróży po Boce, które w tym czasie odbyłem. Niezliczonej ilości wędrówek drogami, bezdrożami oraz wodą w czasie których usiłowałem uwiecznić niepowtarzalny klimat i urok okolicy. Nie chciałbym popadać w megalomanię, ale widząc te fotografie czytelnik może nabrać chęci do podróży. Boka jest ewenementem na skalę światową. Nie bez przyczyny znajduje się na liście światowego dziedzictwa UNESCO. Myślę, że moje zdjęcia mogą być motywacją do udania się w podróż. Nie bez przyczyny tytuł wystawy brzmi „W Boce ukryte…". Na zdjęciach widzimy tylko jej promil, a jest i wiele rzeczy, które pokazane nie zostały. Każdy znajdzie tam coś dla siebie. Wydaje mi się, że każdy człowiek ma swoje przeznaczenie, los którym jednak może kierować, może go szukać i odkrywać. Moim przeznaczeniem była i jest „Boka Kotorska" i może coś jeszcze, o czym w tej chwili sam nie wiem, ale…kto wie, może czas pokaże."

Dnia 04. 10. 2014 odbyły się warsztaty fotograficzne w domu kultury w Bijelom Polju, które poprowadził pan Janusz Recław. Warsztaty bardzo podobały się dzieciom, które praktycznie używając swoich aparatów fotograficznych mogły poszerzyć swoją wiedzę dotyczących techniki „cykania zdjęć".

Po zakończeniu warsztatów pani konsul RP ogłosiła wyniki konkursu plastycznego "Fotografia moich pragnień", który był skierowany do uczniów kursu języka polskiego oraz Dzieci Polonii zamieszkałej w Czarnogórze.

Na konkurs wpłynęło ok. 148 prac. Konkurs organizowany był przez Stowarzyszenie Polaków Zamieszkałych w Czarnogórze oraz Konsula Rzeczypospolitej Polskiej w Czarnogórze, a jego celem, m.in. było promowanie pasji życiowych wśród dzieci i młodzieży Polonii, podtrzymywanie polskiej kultury za granicą, szanowanie wartości wychowania w duchu szacunku przyjaźni między Polską, a Czarnogórą i kształtowanie wyobraźni uczniów poprzez prace plastyczne. Proponowanymi tematami prac były motywy baśniowe (tematy do wykorzystania podczas wykonywania zdjęć, rysunków plastycznych):

Czarny las – Czego się boisz?

Magiczny przedmiot – Co jest twoim amuletem?

Wyzwanie – Do czego dążysz?

Podróż – Czym dzisiaj jest dla ciebie podróż?

Happy end – Co cię uszczęśliwia?

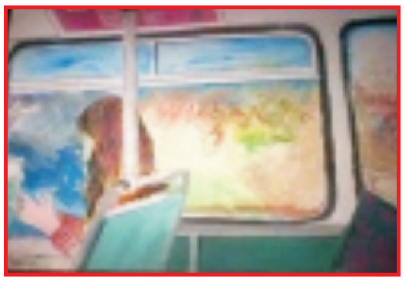

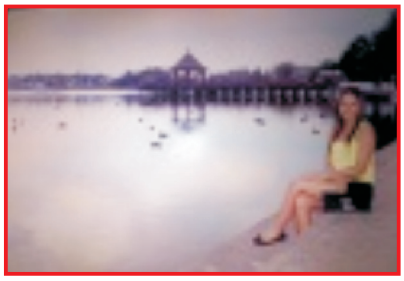

Prace zostały ocenione i nagrodzone. Oto ich rezultaty:

I miejsce - **Eldina Kuč -** Szkoła podstawowa "Vladislav SL. Ribnikar" - Rasovo (Bijelo Polje)-(mentor- Liljana Djurdjević)
II miejsce - **Arabela Kolić** - Szkoła podstawowa " Marko Miljanov" - Bijelo Polje (mentor- Ksenija Sekulić)
III miejsce - **Mila Bošković** - Szkoła podstawowa "Dušan Korać"" - Bijelo Polje (fotografia)

Na zakończenie pani Konsul RP w Czarnogórze podziękowała: Liljani Djurdjević, Ksenji Sekulić, Blagoju i Wandzie Vujisić, Mili Korać i Biljani Obradović za wkład pracy i zaangażowanie w zorganizowaniu wystawy, warsztatów i konkursu fotograficznego.

Wanda J. Vujisić
Foto: z arh. autora

FOTOGRAFIA NIE JEDNO MA IMIĘ ...

Wywiad z **Januszem Recławem,** archeologiem i fotografem.

Skąd Pan pochodzi? Proszę przedstawić się Polonii czarnogórskiej.

Urodziłem się na Kaszubach, dokładnie w Kościerzynie, tam mieszkałem 19 lat. Od lat 20 mieszkam w Warszawie. Z zawodu jestem archeologiem. Studia ukończyłem w Instytucie Archeologii Uniwersytetu Warszawskiego.

Skąd zainteresowanie właśnie fotografią?

Fotografia interesowała mnie właściwie od dziecka. Już wtedy miałem aparat i próbowałem swoich sil z większym lub mniejszym powodzeniem. Dlatego już w czasie praktyk studenckich, gdy nadarzyła się okazja zająłem się dokumentacją fotograficzną badań. Tam nabrałem ważnego w tej dziedzinie doświadczenia gdyż pracy było bardzo dużo. Inne to były czasy. Oczywiście aparaty analogowe gdzie nie można było jak obecnie sprawdzać na bieżąco efektów. Była to dobra szkoła.

Czy pamięta Pan kiedy zaczęła się Pana przygoda z fotografią i skąd czerpie Pan inspiracje? Ciekawi nas jak długo trwały Pana poszukiwania zanim wybrał Pan tą, a nie inną ścieżkę kariery, czy też zawsze miał Pan określony pomysł na siebie?

Zawsze gdziekolwiek się wybierałem starałem się mieć ze sobą aparat. Z prozaicznych przyczyn. Czy to uwiecznienia tego co się działo czy pochwalenia się gdzie byłem i co ciekawego widziałem. Tak jak większość podróżujących ludzi fotografowałem z mniejszym lub większym powodzeniem to co widziałem. W pewnym momencie pokazując zdjęcia zacząłem odbierać sygnały, że to co zrobiłem się podoba. W ten sposób doszedł do mnie pozytywny bodziec który sprawił, że poczułem, że to co robię ma sens. Wtedy, zacząłem sie starć jeszcze bardzie i zagłębiać się nie tylko w praktykę ale i teorię. Tak, to jest dziedzina w której przeważnie zaczyna sie od praktyki.

Proszę opowiedzieć o swojej pasji, o tym czym dla Pana jest fotografia i jak się Pan odnajduje między swoją pasją, a pracą.

Fotografia oprócz pracy jest sposobem na wyrażenie siebie. Posiadam pewne zdolności manualne których nigdy z rożnych powodów nie rozwijałem. W czasie wolnym wolałem uprawiać sport zamiast ćwiczyć rękę. Fotografia pozwoliła mi pokazać świat tak jak go widzę i jak widzieć bym go chciał. To jak fotografuje oddaje mnie samego. Lubię świat pełen kolorów, kontrastów i szczegółów. Tak żyję i takie fotografie robię.

Pasjonatom fotografowania nie wystarcza sama przyjemność "cykania" zdjęć. Ci, którzy mają ambicje robienia fotografii artystycznej, krajobrazowej, zaangażowanej, chcą się dzielić z innymi miłośnikami ładnych zdjęć swoimi osiągniąciami. Czy warto rozwijać swoje pasje i zainteresowania? Jak to było z Panem i dlaczego właśnie Boka Kotorska zwróciła Pana uwagę i zainspirowała?

Boka urzekła mnie od pierwszego wejrzenia. Kiedy przyjechałem tu pierwszy raz starą drogą od Cetynia do Kotoru zafascynowało mnie połączenia nieba, gór i morza. Musiałem się zatrzymać i zrobić kilka fotek. Zupełnie spontanicznie. Jakiś czas później przypomniała mi się książka, którą czytałem w dzieciństwie. "Podwodny świat Dzikiej Mrówki" dał mi sporą dawkę wiedzy na początek, na temat tego miejsca. Na marginesie serdecznie polecam tę pozycję młodym czytelnikom i uczestnikom kursu języka polskiego w Bjelo Polje.

W jakich okolicznościach powstały Pana prace fotograficzne zaprezentowane na wystawie w Podgoricy pt. „W Boce ukryte…" i jaką technikę wykorzystał Pan przy ich wykonywaniu?

Fotografie powstały w chwilach wolnych od pracy wykopaliskowej w Risan. Gdy takowe znajdowałem brałem aparat i ruszałem w teren. Nieważne samochodem, pieszo czy łódką. Często bez konkretnego planu. W Boce znajduje się tyle ciekawych miejsc, że znalezienie obiektu nie stanowi problemu. Wystarczy otworzyć oczy. Większość prezentowych prac wykonana została w technice HDR. Polega ona na wykonaniu zdjęć jednego kadru o rożnych parametrach a następnie nałożeniu ich na siebie. W ten sposób otrzymuje się obraz charakteryzujący sie

wysokim kontrastem, szeroką paletą kolorów i mnóstwem szczegółów.

Czym dla Pana jest stwierdzenie, że dobra fotografia to taka, która przytrzymuje oko, zmusza do podróży po zdjęciu i zadumy?

Dobra fotografia według mnie musi spełnić kilka warunków. Po pierwsze są to wymagania techniczne. Musi być odpowiednio naświetlona, musi mieć dobry kontrast i ostrość. To jest przy obcej technice dość proste. Jedak by była naprawdę dobra potrzebna jest też odpowiednia kompozycja. W tym technika nie pomoże. To zależy od człowieka. Jeśli uda się jeszcze uchwycić ciekawy moment, zjawisko atmosferyczne, człowieka w ciekawej pozycji na równie ciekawym tle, kiedy jest dynamika wtedy możemy mówić o naprawdę dobrej fotografii. Tak prace może rzeczywiście zatrzymać oko i zmusić do podróżny po zdjęciu. Czy wywoła zadumę, czy śmiech nie jest najważniejsze. Ważne by się na niej zatrzymać, a może i powiedzieć parę słów. Fotografie z serii w "Boce ukryte…" są statystyczne ale takie miały być. Miały pokazać krajobraz zatoki i jej architekturę. Skłonić do myślenia na temat tego czego nie widać. Być bodźcem, inspiracją do zapoznania się z historią tego jakże ciekawego zakątka.

Nie boi się Pan, że zalewa nas duża liczba zdjęć słabej jakości, bo przecież każdy dziś może być "fotografem" i że nie będziemy w stanie znaleźć dobrych zdjęć, a także czy nie zagubimy się w takiej olbrzymiej, niezliczonej ilości fotografii?

Ne nie boję się. Przeciwnie bo dobre zdjęcie samo sie obroni. Rzeczywiście coraz więcej ludzi fotografuje i robi to coraz lepiej. Każdy z nas jest inny i lubi co innego. Masowość fotografowania powoduje to by robić takie zdjęcia, które będą się czymś wyróżniać. Będą inne niż to co nas "zalewa".

Ile czasu poświęca Pan przyjemnej wędrówce z aparatem, aby zrobić dobre fotografie, co jest natchnieniem przy pracy i jak to wpływa na Pana życie codzienne?

Aparat staram się mieć zawsze w zasięgu reki. Nigdy nie wiadomo kiedy pojawi się coś ciekawego. Nie zawsze jest to możliwe niestety. Kiedy jestem w podroży. Natomiast kiedy wybieram się w nowe miejsce robię kwerendę, staram się poznać historię by wiedzieć co ciekawego jest do zobaczenia i uwiecznienia. Taka aktywność nie rzutuje zbytnio na moje życie.

Jest to znakomite połączenie przyjemnego z pożytecznym. Cały czas czegoś się uczę i mam przy tym dobrą zabawę. A kiedy mogę to jeszcze pokazać czuję wielką satysfakcję.

Jest Pan autorem wielu fotografii. Gdzie i na jakich wystawach były prezentowane Pana fotografie?

Do tej pory wystawa w "Boce ukryte ..." odwiedziła Opole, Warszawę oraz Podgoricę. Wcześniej moje fotografie można było oglądać podczas wystaw zorganizowanych przez Ośrodek Badań nad Antykiem europy Południowo-Wschodniej Uniwersytetu Warszawskiego.

Czy Pana zdjęcia pojawiają się również i na łamach prasowych tytułów?

W prasie bardzo sporadycznie. Częściej w publikacjach archeologicznych.

Jak Pan zachęci czytelników „Głosu Polonii" do podróży po Czarnogórze, gdzie przewodnikiem będą Pańskie fotografie?

Nie chciałbym popadać w megalomanię, ale widząc te fotografie czytelnik może nabrać chęci do podróży. Boka jest ewenementem na skalę światową. Nie bez przyczyny znajduje się na liście światowego dziedzictwa Unesco. Myślę, że moje zdjęcia mogą być motywacją do udania się w podróż. Nie bez przyczyny tytuł wystawy brzmi w "Boce ukryte...". Na zdjęciach widzimy tylko jej promil. Jest wiele rzeczy które pokazane nie zostały dlatego zachęcam do jej odwiedzania. Każdy znajdzie tam coś dla siebie.

Czy z fotografią wiąże Pan swoją przyszłość i kiedy znów możemy spodziewać się, że zobaczymy Pana fotografie w Czarnogórze? Czy może nam Pan zdradzić swoje plany ?

Jak najbardziej. Pozytywnie zaskoczony jestem odbiorem zdjęć z Boki. Na pewno nie poprzestanę na tym. Jeszcze w tym roku planowane są 2 wystawy. W Bjelo Polje oraz Budvie.
W przyszłym roku jak mi się wydaje wskazane byłoby pokazać te zdjęcia w samej Zatoce. Poza tym w planie jest kilka wystaw w Polsce.

Co chciałby Pan, na zakończenie naszej rozmowy, powiedzieć Polonii zamieszkałej w Czarnogórze jako człowiek, który spędził w Czarnogórze 14 lat i mówi o sobie, że Boka Kotorska „to moje przeznaczenie".

Wydaje mi się, że każdy człowiek ma swoje przeznaczenie, los którym jednak może kierować, może go szukać i odkrywać. Moim przeznaczeniem była i jest „Boka Kotorska" i może coś jeszcze, o czym w tej chwili sam nie wiem, ale...kto wie, może czas pokaże.

Na zakończenie naszej rozmowy chciałbym serdecznie podziękować Ambasadzie RP w Czarnogórze – JE Grażynie Sikorskiej, ambasadorowi i JE Agnieszce Klasa, konsulowi za organizację moich wystaw w Czarnogórze.

Bardzo serdecznie dziękuję za rozmowę i życzę dalszych sukcesów w „wędrówce z aparatem", nie tylko po Boce Kotorskiej, ale i po innych zakątkach Czarnogóry. Może to będzie następnymm Pana "przeznaczeniem"?

Rozmawiała
Wanda J. Vujisić,
prezes Stowarzyszenia
Polaków Zamieszkałych w Czarnogórze
(fot. z archiwum J. Recława)

Rok 2014, decyzją Sejmu RP, został ogłoszony Rokiem Jana Karskiego, Oskara Kolberga oraz św. Jana z Dukli.

„Człowiek, który chciał powstrzymać Holokaust”

JAN KARSKI (a właściwie Jan Romuald Kozielewski), urodził się 24 czerwca 1914 roku w Łodzi, zmarł 13 lipca 2000 roku w Waszyngtonie. Studiował prawo i dyplomację na Uniwersytecie Jana Kazimierza we Lwowie. W 1939 został zatrudniony w Ministerstwie Spraw Zagranicznych. Jako kurier i emisariusz polityczny udał się do okupowanej Polski. W getcie warszawskim pojawił się dwukrotnie bez zgody administracji niemieckiej. Przebrał się za niemieckiego żołnierza i wszedł do obozu zagłady w Izbicy, by zebrać dokładniejsze materiały (mikrofilmy) do misji jego życia. Zdał relację o eksterminacji Żydów z pozycji naocznego świadka. Dzięki potwierdzonym świadectwem Karskiego dokumentom, alianci otrzymali szczegółowy raport o holokauście od ministra spraw zagranicznych w rządzie RP w Londynie.

Polski wysłannik apelował do przedstawicieli najwyższych władz alianckich o ratunek dla Żydów. W lipcu 1943 roku Karski został przyjęty przez Franklina Delano Roosevelta, prezydenta USA. Jan Karski w Ameryce spotkał się z wieloma wybitnymi osobistościami. Wiele osób, z którymi rozmawiał nie wierzyło w jego relacje i uznawało je za propagandę polskiego rządu na uchodźstwie.

Po wojnie został w USA, gdzie był wykładowcą Georgetown University.

Jan Karski jest wybitną postacią w historii Polski, uosabia uniwersalne wartości: odwagę, odpowiedzialność i prawość. Stanowi wzór do naśladowania nie tylko dla młodych ludzi w Polsce, ale i w Stanach Zjednoczonych i na całym świecie.

Za swoją działalność został odznaczony najwyższymi odznaczeniami państwowymi – polskim Orderem Orła Białego i amerykańskim Prezydenckim Medalem Wolności, przyznanym pośmiertnie Janowi Karskiemu przez Prezydenta Baracka Obamę. Został także honorowym obywatelem Izraela.

Amerykański tygodnik „Newsweek” uznał Karskiego za jedną z najwybitniejszych postaci XX wieku, jego wojenną misję określił zaś mianem jednego z moralnych kamieni milowych cywilizacji upływającego stulecia.

„Ławka Karskiego” w Kielcach

W Nowym Jorku 12 listopada 2007 odbyło się uroczyste odsłonięcie pomnika Jana Karskiego, autorstwa Karola Badyny – rzeźba przedstawia Jana Karskiego siedzącego na ławce. Pomnik stanął u zbiegu 37. ulicy i Madison Avenue, naprzeciwko konsulatu generalnego RP na Manhattanie. Róg 37. ulicy i Alei Madison nazwano Jan Karski Corner. Takie same pomniki, zwane „Ławkami Karskiego”, stoją już: w Waszyngtonie, Kielcach, Łodzi i w Tel Awiwie.

OSKAR KOLBERG (1814 – 1890). 22 lutego przypada 200. rocznica urodzin etnografa Oskara Kolberga, badacza mało znanego na świecie, choć stworzył unikatową dokumentację polskiego folkloru. Ten kompozytor i folklorysta utrwalił obraz polskiej sztuki i kultury ludowej w wydanych za życia 33 tomach monografii regionalnych, co stanowi największy dorobek etnograficzny w XIX-wiecznej Europie. Jako kompozytor zajął się też dokumentowaniem muzyki, co w owych czasach było zjawiskiem niezwykle rzadkim. W monumentalnym dziele „Lud. Jego zwyczaje, sposób życia, mowa, podania, przysłowia, obrzędy, gusła, zabawy, pieśni, muzyka i tańce" jako pierwszy w historii polskiej etnografii zebrał i usystematyzował według regionów polską kulturę ludową.

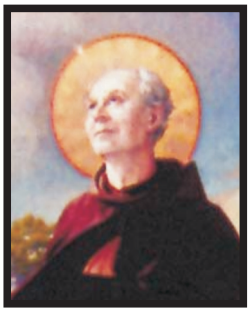

ŚW. JAN Z DUKLI W 2014 roku przypada 600-lecie urodzin, a 29 września 530. rocznica śmierci Jana z Dukli. Żyjącemu w XV w. franciszkaninowi przypisuje się ocalenie Lwowa w 1648 r. Zakonnik miał tego dokonać 164 lata po śmierci. Zapisy historyczne mówią o tym, że atakujący miasto Kozacy zarządzili odwrót na widok ukazującej się im postaci zakonnika z wzniesionymi rękami. Ojcowie bernardyni rozpoznali w nim zmarłego przed półtorawieczem Jana z Dukli. Odtąd kult zakonnika rozwijał się. Papież Klemens XII ogłosił Jana z Dukli błogosławionym w 1733 r., a w 1997 r. słynący z cudów duchowny został kanonizowany przez Jana Pawła II.

Opracowała: Teresa Medojević

In Memoriam

Tadeusz Mazowiecki (18.04.1927-28.10.2013)

W Warszawie zmarł Tadeusz Mazowiecki w wieku 86 lat.

Był ostatnim premierem PRL-u i pierwszym premierem III Rzeczypospolitej wybranym po wyborach 4 czerwca 1989 r. Tadeusz Mazowiecki był jednym ze współzałożycieli oraz przewodniczącym Unii Demokratycznej i Unii Wolności, a także posłem na Sejm PRL III, IV i V kadencji i posłem na Sejm RP I, II i III kadencji (w latach 1991–2001). Od 2010 r. pełnił funkcję doradcy Prezydenta RP ds. polityki krajowej i międzynarodowej. Został odznaczony Orderem Orła Białego.

Tadeusz Różewicz (9.10.1921-24.4.2014)

We Wrocławiu w wieku 93 lat zmarł Tadeusz Różewicz.

Jeden z najwybitniejszych przedstawicieli kultury polskiej XX wieku - pisarz, poeta, dramaturg, eseista, laureat wielu nagród literackich.

„Po wojnie nad Polską przeszłą kometa poezji. Głową komety był Różewicz, reszta to ogon". – w taki sposób Stanisław Grochowiak wyraził swój zachwyt nad twórczością poety. W hierarchii twórców poezji polskiej XX wieku stawiany jest razem z Miłoszem na najwyższym miejscu.

Tadeusz Różewicz *był* wielokrotnie nagradzany: w 1999 roku otrzymał Nagrodę Literacką im. Władysława Reymonta „za twórczość całego życia", a w 2000 roku otrzymał nagrodę Nike za tomik „Matka odchodzi". Jako pierwszy został uhonorowany Silesiusem - wrocławską nagrodą poetycką literatury środkowoeuropejskiej i wschodniej. Jego twórczość została przetłumaczona na wiele języków.

Na Wydziale Filologiczno-Historycznym Uniwersytetu Gdańskiego, 1 czerwca 2006 r. odbyła się uroczystość nadania poecie tytułu doktora honoris causa.

T. M.

Międzynarodowy Festiwal Piosenki Dziecięcej 2014 r.

Laureatką "Złotego płatku śniegu " w mieście Rożaje w Czarnogórze w 2014 roku została Magdalena Dąbkowska z Polski. Wykonała Ona piosenkę pt. "Wesoły deszczyk" (muz. Jerzy Wasowski, sł. Jeremi Przybora).

Wspaniałe wyniki polskich sportowców na ZIO w Soczi

Kamil Stoch zdobył na Zimowych Igrzyskach Olimpijskich 2014 roku w Soczi dwa złote medale. Był On najlepszy w skokach narciarskich na normalnej i dużej skoczni.

Justyna Kowalczyk wywalczyła złoty medal olimpijski w biegu na 10 km stylem klasycznym. Reprezentacja polskich łyżwiarek wywalczyła srebrny medal w rywalizacji drużynowej, w składzie **Katarzyna Bachleda-Curuś, Luiza Złotkowska i Katarzyna Woźniak.**

Zbigniew Bródka wywalczył w Soczi 2014 roku złoty medal na dystansie 1500 metrów oraz brązowy medal w wyścigu drużynowym razem z **Janem Szymańskim i Konradem Niedźwiedzkim.**

Doroczne Nagrody TVP Polonia

Foto: TVP

Dnia 14 kwietnia 2014 r. na Zamku Królewskim w Warszawie odbyło się wręczenie dorocznych nagród TVP Polonia „Za zasługi dla Polski i Polaków poza granicami kraju”. Jej symbolem jest statuetka przedstawiająca F. Chopina autora Doroty Banasik. Laureatami nagrody są wybitni Polacy, którzy swoimi osiągnięciami rozsławiają na całym świecie polską kulturę, naukę, sztukę i sport. W tym roku nagrodę otrzymali: **Aleksandra Podhorodecka, Michał Mackiewicz, prof. dr hab. Jan Miodek, gen. Mieczysław Bieniek, Czesław Lang i prof. Jerzy Buzek.**

Cała Polska Czyta Dzieciom

W dniach od 1 do 8 czerwca 2014 roku odbył się XIII Ogólnopolski Tydzień Czytania Dzieciom pod hasłem „Czytanie – mądra rzecz”. Była to kampania społeczna mająca na celu propagowanie codziennego 20-minutowego, głośnego czytania dzieciom, jako skuteczną, tanią i przyjazną metodę wspomagania ich wszechstronnego rozwoju.

Wizyta Premiera Czarnogóry w Warszawie

W dniach 13 -14 maja 2014 roku przebywał w Warszawie premier Czarnogóry Milo Djukanović. Premier RP Donald Tusk zadeklarował po ich spotkaniu, że Polska wspiera Czarnogórę w dążeniu do przystąpienia UE i NATO. Podczas konferencji prasowej obaj politycy zgodzili się, że relacje między Polską a Czarnogórą są bardzo dobre. Jak zaznaczył Djukanović spotkanie "dało nowy impuls do dobrej współpracy między naszymi krajami".

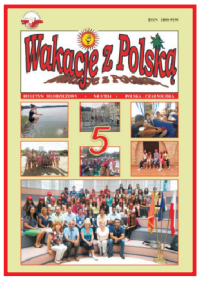

Kolonie polonijne - 2014 rok

W dniach od 27 lipca do 8 sierpnia 2014 roku odbyły się Kolonie polonijne: Ostróda-Gdańsk-Olstyn-Warszawa. Więcej informacji o tym w biuletynie młodzieżowym „Wakacje z Polską" nr 5/2014, który ukaże się w końcu października.

Koncert polskiego pianisty w Herceg Novi

W ramach Międzynarodowego Festiwala „Dni Muzyki" w Herceg Novi, dnia15 lipca odbył się koncert polskiego pianisty pana Mariana Sobuli. Apsolwent Akademii Muzycznej w Krakowie, swoje umjejętności doskonalił na studiach podyplomowych w Rzymie i kursach mistrzowskich w Hanowerze. W 2011 r. otrzymał stopień doktora sztuki za rozprawę doktorską na temat F.Liszta. Marian Sobula jest lureatem najwyższych nagród międzynarodowych konkursów pianistycznych.

Nie do wiary ...

Na wydany przez prezydenta Rosji W. Putina zakaz wwozu polskich jabłek do Rosji Polacy odpowiedzieli spontaniczną akcją „jedz jabłka na złość Putinowi". Jak się okazuje owoce, których Polska jest jednym z głównych światowych producentów i eksporterów, są nie tylko zdrowe i dobre, ale także promują wolność, gdyż internauci nazwali je jabłkami wolności.
Chcielibyśmy, aby polskie jabłka i pochodzące z nich produkty, takie jak pyszny polski cydr, czy dżemy i słynne szarlotki, były znane i konsumowane w różnych krajach, więc promujmy je wszędzie i domagajmy się od importerów by znalazły się w sklepach i na naszych stołach, także w Czarnogórze. Z nadzieją, że tak się wkrótce stanie życzymy Państwu smacznego!

Wałęsa. Człowiek z nadzieji

Z okazji 25-lecia Wolnej Polski Ambasada RP w Czarnogórze organizowała projekcję filmu „Wałęsa. Człowiek z nadzieji". W filmie, światowej sławy Andrzej Wajda, przedstawia biografię filmową legendarnego przywódcy polskiej „Solidarności" Lecha Wałęsy.

Prawo Agaty

Wiosną 2014 roku na TV „Vijesti" w Czarnogórze był emitowany polski serial obyczajowy „Prawo Agaty". Opowiada on o młodej prawniczce, która zmaga się z wieloma problemami zarówno w pracy zawodowej jak i w życiu osobistym. Cieszył się on dużym powodzeniem. Od października będziemy mogli oglądać dalszy ciąg serialu.

ROCZNICE

650

12. V. 1364 r. - Założenie przez Kazimierza Wielkiego Akademii Krakowskiej, najstarszej polskiej szkoły wyższej, obecnie Uniwersytetu Jagiellońskiego.

220

24. III. 1794 r. - Rozpoczęło się Powstanie kościuszkowskie. Było to narodowe powstanie przeciwko Rosji, które następnie obróciło się też przeciw Prusom. Trwało od 24 III do 16 XI 1794. Swym zasięgiem objęło ono praktycznie wszystkie ziemie ówczesnej Polski.

100

28. VII. 1914 r. - Wybuch I wojny światowej. (Konflikt zbrojny trwający do 11 listopada 1918, pomiędzy ententą, a Austro- Węgrami i Niemcami wspieranymi przez Turcję i Bułgarię.)

95

95 lat temu, kobiety w Polsce uzyskały prawa wyborcze. 28 listopada 1918 roku Józef Piłsudski podpisał dekret w którym potwierdzono, że "prawa wyborcze mają wszyscy obywatele bez względu na płeć". Polki otrzymały prawo do głosowania wcześniej niż obywatelki Stanów Zjednoczonych, Francji i Wielkiej Brytanii.

90

29 października obchodzona będzie 90 rocznica urodzin poety Zbigniewa Herberta, twórcy słynnego cyklu poetyckiego „Pan Cogito", kawalera Orderu „Orła Białego".

W tym roku,13 listopada mija 90 lat od przyznania Władysławowi Reymontowi Nagrody Nobla, za czterotomową epopeję chłopską „Chłopi".

80

W lipcu mija 80 lat od śmierci Marii Skłodowskiej-Curie (4 lipca), autorki pionierskich prac z fizyki i chemii jądrowej, jedynej dotąd kobiety uhonorowanej przez Szwedzką Akademię Nauk dwiema Nagrodami Nobla.

75

01. IX. 1939 r. - Agresja Niemiec hitlerowskich na Polskę. Wybuch II Wojny Światowej, największego konfliktu zbrojnego w historii świata, trwający do 2 września 1945 roku (w Europie do 8 maja 1945)

70

18. V. 1944 r. - Zdobycie przez żołnierzy 2 Korpusu Polskiego pod dowództwem gen. Władysława Andersa, wzgórza i klasztoru Monte Cassino. To była jedna z najcięższych bitew II wojny światowej.

70

01. VIII. 1944 r. - Wybuch powstania warszawskiego, wystąpienia zbrojnego przeciwko okupującym Warszawę wojskom niemieckim. Zorganizowane było przez Armię Krajową a trwało do 3 października 1944 roku.

V Kurs języka polskiego w Bijelom Polju

Już po raz piąty w Bijelom Polju, Stowarzyszenie Polaków w Czarnogórze pod patronatem Ambasady Rzeczypospolitej Polskiej zorganizowało kurs języka polskiego dla dzieci w wieku od 12 do 15 lat.

Inauguracja kursu odbyła się 18 października br. w Szkole Podstawowej im. „Marko Miljanov” w Bijelom Polju, wspólną lekcją uczestników kursu i ich rodziców. W tym roku na kurs zostało przyjętych 24 dzieci. Zajęcia będą odbywały się w każdą sobotę tygodnia (3 godz. lekcyjne), oprócz ferii i dni wolnych. Program będzie realizowany wg. wytycznych MEN, w wymiarze 104 godz. lekcyjnych w r.szk. 2014/2015. Kurs jest bezpłatny i zakończy się egzaminem końcowym w pierwszej połowie czerwca 2015 r. W lipcu uczestnicy kursu wezmą udział w koloniach letnich w Polsce, aby w ten sposób sprawdzić swoją wiedzę i umjejętności posługiwania się jęz. polskim w naturalnym środowisku.

Dzieci na pierwszej lekcji, 18 października 2014 r. otrzymały darmowe podręczniki do nauki języka, a także zeszyty, ołówki, długopisy i pozostały materiał potrzebny na kursie.To było możliwe dzięki dofinansowaniu kursu przez Ambasadę RP w Czarnogórze, Fundację „Semper Polonia” i Fundację „Wspólnota Polska”. Już wcześniej, dzięki dotacjom z w/w Fundacji i Ambasady RP w Czarnogórze mogliśmy wyposażyć salę lekcyjną, w której odbywają się lekcje jęz. polskiego, w pomoce i materiały dydaktyczne, sprzęt audiowizualny, książki, słowniki, plansze gramatyczne itp...

Wybraliśmy także i Komitet Rodzicielski w skład którego weszli wybitni pedagodzy, a zarazem rodzice dzieci, które są uczestnikami kursu, a to są: **Biljana Obradović** (przewodnicząca), **Mila Korać, Jasmila Hot, Ljiljana Đurđević i Dušan Bugarin**. Kurs w tym roku, tak jak i w latach poprzednich, będą prowadziły mgr **Wanda J. Vujisić i Teresa Medojević**, organizatorki i koordynatorki kursu.

Do tej pory kurs ukończyło 115 uczniów (w r.szk.2013/2014 kurs ukończyło 35 uczniów), którzy swoją wiedzę z jęz. polskiego sprawdzili i udoskonalili w czasie pobytu na koloniach letnich w Ostródzie.

Serdeczne podziękowania za pomoc i wsparcie finansowe w organizacji V kursu jęz. polskiego składamy **JE pani Grażynie Sikorskiej, ambasadorowi RP w Czarnogórze i pani Agnieszce Klasa, konsulowi RP w Czarnogórze.**

mgr Wanda J. Vujisić

Jesień

Wiatr
Największy elektroluks świata
Wszystkie drzewa
z liści poomiatał
I baluje w pustej altanie.

Spadły liście
Posnęły wiewiórki,
Ciała drzew
Dostały gęsiej skórki,
Można sprawdzić, panowie i panie.

Uciekają z ogrodów dziewczyny,
Wjechaliśmy w hrabstwo Aspiryny,
Wjechaliśmy dość zdecydowanie.

Wszystko razem biorąc, krótka mowa:
Najpierw deszczyk,
Potem krzyż
I głowa
I w łóżeczko, panowie i panie.

A w łóżeczku
(Jeśli grypa letka)
Całkiem miło:
Książeczka,
Gazetka,
Albo słodkie kimanie-drzemanie.

Jeśli tylko radio nam nie trzeszczy
I symptomów nie ma zbyt złowieszczych,
To jest bosko, panowie i panie.

Ludwik Jerzy Kern

Maska - Anđelko Obradović

Aleksandar Femić

Ilda Gredić

Adela Hasković

Aja Mulić

Isidora Šćekić

GŁOS POLONII
Czasopismo środowiska polonijnego
w Czarnogórze
NR 12/2014

Założyciel:
mgr Wanda J. Vujisić
wanda.vujisic@gmail.com

Czasopismo wydaje:
Stowarzyszenie Polaków w Czarnogórze
www.poloniacg.me
w formie elektronicznej i papierowej

Adres:
84 000 Bijelo Polje, Lješnica 117
Crna Gora (Montenegro)

Ten numer opracowały:
Teresa Medojević i Wanda J. Vujisić

Redaktor naczelny:
Teresa Medojević
teresa2montenegro@gmail.com

Design i przygotowanie okładki:
Milovan Rakonjac
ramix.design@gmail.com

CZASOPISMO FINANSOWANE ZE ŚRODKÓW AMBASADY RP W CZARNOGÓRZE

Za pomoc w opracowaniu tego numeru serdecznie dziękujemy pani Konsul RP w Czarnogórze, Agnieszce Klasa.

Publikacja się nie sprzedaje
Redakcja zastrzega sobie prawo adiustacji, skracania tekstów oraz zmiany tytułów.